

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет програмної інженерії та бізнесу

Кафедра економіки та публічного управління

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
магістра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)**

на тему: **«РЕАЛІЗАЦІЯ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ МІСТА»**

ХАІ.601.6-96пуа/2.24О.281.11558464 ПЗ

Виконав: здобувач 2 курсу групи 6-96пуа/2

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(код та найменування)

Освітньо-професійна програма:

«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»

(найменування)

Сєдих П. В.

(прізвище й ініціали здобувача)

Керівник: Дегтяр А.О.

(прізвище й ініціали)

Рецензент: Дзюндзюк В.Б.

(прізвище й ініціали)

Харків – 2024 року

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет програмної інженерії та бізнесу

(повне найменування)

Кафедра економіки та публічного управління

(повне найменування)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(найменування)

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(код та найменування)

Освітня програма «Управління та адміністрування регіональних економічних систем»

(найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(ім'я та прізвище)

(підпис)

«07» жовтня 2024р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Сєдих Петро Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи:

«РЕАЛІЗАЦІЯ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ МІСТА»

1. Керівник кваліфікаційної роботи: Дєгтяр А.О., д. наук держ. упр., професор
затверджені наказом Університету «23» грудня 2024 року № 2213-уч
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи « 1 0 » лютого 2025 року
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: чинне законодавство, матеріали
виробничої практики, періодична література, статистичні дані, інші джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: Теоретичні засади реалізації сценарного підходу
до розвитку міста. Практичні аспекти реалізації сценарного підходу до розвитку
міста. Удосконалення реалізації сценарного підходу до розвитку сучасного міста.
5. Перелік графічного матеріалу: Презентація кваліфікаційної роботи в Power
Point

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Основний	Дегтяр А.О., професор каф. 601	08.10.2024	10.02.2025

Нормоконтроль Дегтяр А.О. «29» січня 2025 р.
(підпис) (ініціали та прізвище)

6. Дата видачі завдання «08» жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Дослідження основних літературних джерел з темою кваліфікаційної роботи	09.10.2024 - 28.10.2024	виконано
2.	Розділ 1 Теоретичні засади реалізації сценарного підходу до розвитку міста	29.10.2024 – 14.11.2024	виконано
3.	Розділ 2 Практичні аспекти реалізації сценарного підходу до розвитку міста	15.11.2024 – 07.12.2024	виконано
4.	Розділ 3 Удосконалення реалізації сценарного підходу до розвитку сучасного міста	08.12.2024 – 08.01.2025	виконано
5.	Висновки	09.01.2025 – 12.01.2025	виконано
6.	Оформлення графічного матеріалу	13.01.2025 – 19.01.2025	виконано
7.	Оформлення пояснювальної записки	20.01.2025 – 24.01.2025	виконано
8.	Одержання відгуку керівника та рецензії	25.01.2025 – 28.01.2025	виконано
9.	Нормоконтроль	29.01.2025 – 31.01.2025	виконано
10.	Підготовка до передзахисту та передзахист	01.02.2025 – 10.02.2025	виконано
11.	Підготовка до захисту	11.02.2025 - 24.02.2025	виконано

Здобувач
(підпис)

Петро СЕДИХ
(ім'я та прізвище)

Керівник роботи
(підпис)

Андрій ДЄГТЯР
ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 91 с., 5 рисунків, 4 таблиці, 63 джерела.

Тема кваліфікаційної роботи «Реалізація сценарного підходу до розвитку міста»

Об'єкт дослідження – розвиток сучасного міста як складної системи.

Предмет дослідження – реалізація сценарного підходу до розвитку сучасного українського міста

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних заходів щодо реалізації сценарного підходу до розвитку сценарного міста.

Методи дослідження - системний підхід, порівняння й аналогія, аналіз та синтез, моделювання, класифікація, формалізація, експертні оцінювання тощо. У дослідженні також використано сценарний аналіз для формування поняття «сценарний підхід до розвитку міста», моделі економіки добробуту для формування оціночного критерію сценаріїв з позицій «вигоди-витрат» громади. Метод системного аналізу та порівняння дав змогу проаналізувати теоретичні засади управління розвитком великих міст, ступінь наукової розробленості даної проблематики у вітчизняних і зарубіжних джерелах. Структурно-функціональний аналіз використано для обґрунтування організаційної структури управління у великому місті; метод моделювання – з метою надання пропозицій щодо напрямів удосконалення управління розвитком великих міст; класифікації та групування – для характеристики сучасного стану здійснення публічного управління у великих містах. Завдяки історичному та діалектичному методам виявлено сучасні тенденції розвитку державної політики щодо функціонування великих міст.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати наукового дослідження та практичні рекомендації дають можливість провести сценарний аналіз конкретного міста, сформувати сценарії подальшого розвитку, на основі моделювання та оцінки відібрати найбільш прийнятний варіант та використати його як основу для розробки стратегії розвитку міста.

ABSTRACT

Master's qualification work: 91 pages, 5 figures, 4 tables, 63 sources.

The topic of the qualification work "Implementation of the scenario approach to the development of the city"

The object of research is the development of the modern city as a complex system.

The subject of the study is the implementation of a scenario approach to the development of a modern Ukrainian city

The purpose of the master's thesis is theoretical substantiation and development of practical measures for the implementation of the scenario approach to the development of the scenario city.

Research methods - systematic approach, comparison and analogy, analysis and synthesis, modeling, classification, formalization, expert evaluations, etc. The research also used scenario analysis to form the concept of "scenario approach to the development of the city", models of welfare economics to form the evaluation criteria of scenarios from the standpoint of "benefits-costs" of the community. The method of systematic analysis and comparison made it possible to analyze the theoretical principles of managing the development of large cities, the degree of scientific development of this issue in domestic and foreign sources. Structural and functional analysis was used to substantiate the organizational structure of management in a large city; the modeling method - with the aim of providing suggestions on ways to improve the management of the development of large cities; classification and grouping - to characterize the current state of public administration in large cities. Thanks to historical and dialectical methods, modern trends in the development of state policy regarding the functioning of large cities have been revealed.

The practical significance of the obtained results is that the results of scientific research and practical recommendations make it possible to conduct a scenario analysis of a specific city, form scenarios for further development, select the most acceptable option based on modeling and evaluation and use it as a basis for developing a city development strategy.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ МІСТА.....	9
1.1. Планування розвитку сучасного міста як управлінська проблема.....	9
1.2. Сучасне місто як об'єкт розвитку: управлінські аспекти.....	18
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ МІСТА.....	31
2.1. Досвід застосування сценарного підходу у плануванні розвитку міст.....	31
2.2. Застосування сценарного підходу у плануванні розвитку сучасного українського міста	43
РОЗДІЛ 3.УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МІСТА.....	52
3.1. Реалізація сценарію самоорганізації громади для розвитку міста.....	52
3.2. Методологія реалізації сценарного підходу до розвитку сучасного українського міста	66
ВИСНОВКИ.....	83
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	86

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах в Україні проводяться докорінні реформи не тільки у ринковій економіці, а у територіальній організації управління. У міру децентралізації управління міські органи влади мають можливість самостійно вирішувати питання місцевого значення, пов'язані як з поточною діяльністю щодо забезпечення життєдіяльності громади міста, так і з визначенням перспектив її майбутнього розвитку. При цьому основним методом здійснення необхідних змін в управлінні містом є планування.

Планування розвитку сучасного міста вимагає одночасного взаємоузгодженого розгляду і вирішення значного кола проблем, що відносяться до різних сфер публічного управління. Це пов'язано з можливістю і необхідністю здійснення повного циклу відтворення людської особистості саме на рівні міста. Об'єктивно міська громада виступає особливим чином організованою автономною одиницею суспільної системи, що забезпечує необхідну стійкість просторово-часових характеристик функціонування критичного розмаїття соціально значущих видів діяльності кожного індивіда. Інтегрований характер, багатоцільова спрямованість, визначальна складність і динамізм процесів відтворення вимагають технологізації вироблення муніципальної політики, актуалізують проблему зведення до мінімуму елементів «суб'єктивізму» і розширення можливостей «об'єктивізації» процесу вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень. У свою чергу це вимагає запровадження системних підходів у дослідженні механізмів розвитку міста як об'єктивних засад планування довгострокової міського розвитку

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних заходів щодо реалізації сценарного підходу до розвитку міста.

Для досягнення мети було визначено такі завдання дослідження:

- визначити теоретичні засади реалізації сценарного підходу в публічному управлінні;
- з'ясувати особливості управління розвитком сучасного міста як складної системи;
- проаналізувати сучасний стан і проблеми реалізації сценарного підходу до розвитку міст в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід реалізації сценарного підходу до розвитку міста;
- визначити напрями удосконалення реалізації сценарного підходу до розвитку українських міст.

Об'єкт дослідження – розвиток сучасного міста як складної системи.

Предмет дослідження – реалізація сценарного підходу до розвитку сучасного українського міста.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використовувались такі методи, як системний підхід, порівняння й аналогія, аналіз та синтез, моделювання, класифікація, формалізація, експертні оцінювання тощо. У дослідженні також використано сценарний аналіз для формування поняття «сценарний підхід до розвитку міста», моделі економіки добробуту для формування оціночного критерію сценаріїв з позицій «вигоди-витрат» громади.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати наукового дослідження та практичні рекомендації дають можливість провести сценарний аналіз конкретного міста, сформулювати сценарії подальшого розвитку, на основі моделювання та оцінки відібрати найбільш прийнятний варіант та використати його як основу для розробки стратегії розвитку міста.